

Antopäivä: 8.4.2020	Voimaantulopäivä: 9.4.2020	Voimassa: Toistaiseksi
Säädösperusta: Ilmailulaki (864/2014) 47, 113 ja 114 §		
Muutostiedot: Määräys kumoaa Liikenteen turvallisuusviraston 16.8.2013 antaman ilmailumääräyksen ANS M1-7, Lennontiedottajan lupakirja ja koulutus (TRAFI/8211/03.04.00.00/2013).		

Lennontiedottajan lupakirja ja koulutus

SISÄLTÖ

1	KOHDE JA SOVELTAMISALA	1
2	MÄÄRITELMÄT	1
3	LUPAKIRJAN HAKEMINEN	2
4	LUPAKIRJAN HALTIJAN OIKEUDET	3
5	LUPAKIRJAN MYÖNTÄMINEN	3
6	KELPUUTUKSET	3
7	YKSIKÖN HYVÄKSYNTÄMERKINTÄ	4
8	VÄLIAIKAINEN OIKEUS TOIMIA LENNONTIEDOTTAJAN LUPAKIRJAA EDELLYTTÄVISSÄ TEHTÄVISSÄ JA VÄLIAIKAINEN YKSIKÖN HYVÄKSYNTÄMERKINTÄ	4
9	KIELITAITOMERKINNÄT	5
10	TYÖPAIKKAKOULUTTAJAT	5
11	PÄTEVYYDEN ARVIOIJAT	6
12	PÄTEVYYDEN ARVIOINTI JA YKSIKÖN HYVÄKSYNTÄMERKINNÄN VOIMASSAOLON JATKAMINEN	7
13	LÄÄKETIETEELLINEN KELPOISUUSTODISTUS	7
14	KOULUTUSORGANISAATIO	8
15	KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN	9
16	KOULUTUKSEN SISÄLTÖ	10
17	POIKKEUKSET	11

1 KOHDE JA SOVELTAMISALA

Tässä ilmailumääräyksessä vahvistetaan säännökset, jotka koskevat lennontiedottajien lupakirjojen sekä niihin liittyvien kelpuutusten, merkintöjen, lääketieteellisten kelpoisuustodistusten ja koulutusorganisaatioiden toimilupien myöntämistä sekä niiden voimassaolon, uusimisen, voimassaolon jatkamisen ja käytön ehtoja.

Tätä ilmailumääräystä sovelletaan

- a) lennontiedottajiin ja lennontiedottajaoppilaisiin sekä
- b) henkilöihin ja organisaatioihin, jotka osallistuvat lennontiedottajien ja lennontiedottajaoppilaiden koulutukseen taikka pätevyys- tai lääketieteellisen kelpoisuuden arviointiin.

2 MÄÄRITELMÄT

Tässä ilmailumääräyksessä tarkoitetaan:

1. *ICAO-paikkatunnuksella* nelikirjaimista koodia, joka on muodostettu ICAOn käsikirjassa Doc 7910 annettujen sääntöjen mukaisesti ja joka osoittaa kiinteän ilmailuviestiaseman sijainnin
2. *ilmaliikennepalvelulla* yleisnimitystä lentotiedotus-, hälytys-, ilmaliikenteen neuvonta- ja lennonjohtopalveluille
3. *ilmaliikennepalveluelimellä* yleisnimitystä lennonjohtoelimelle, lentotiedotuskeskukselle, ilmaliikennepalvelutoimistolle ja lentopaikan lentotiedotuselimelle (AFIS-elimelle)
4. *kelpuutuksella* lupakirjaan merkittyä erityistä ehtoa, rajoitusta tai oikeutta
5. *kielitaitomerkinnällä* lupakirjaan merkittyä ja lupakirjan osan muodostavaa todistusta, jolla ilmoitetaan haltijan kielitaito
6. *koulutuksella* kaikkia teoriakursseja, käytännön harjoituksia (simulaatio mukaan luet- tuna) ja työpaikkakoulutusta, jotka ovat tarpeen turvallisten ja korkealaatuisten lento- tiedotuspalvelujen antamisen edellyttämien taitojen saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi; koulutus muodostuu seuraavista koulutuksen lajeista:
 - a) pohjakoulutus, johon sisältyy peruskoulutus ja kelpuutuskoulutus
 - b) yksikkökohtainen koulutus, johon sisältyy työpaikkakoulutusta edeltävä siirtymäkou- lutus ja työpaikkakoulutus ja jonka suorittamisesta myönnetään lennontiedottajan lupa- kirja
 - c) täydennyskoulutus, jolla lupakirjan kelpuutukset ja merkinnät pidetään voimassa
 - d) pätevyyden arvioijien koulutus, jonka suorittamisesta myönnetään pätevyyden ar- vioijan valtuutus
7. *koulutusorganisaatiolla* organisaatiota, joka saa asianomaisen kansallisen valvontavi- ranomaisen antaman toimiluvan nojalla tarjota yhtä tai useampaa koulutuslajia
8. *lennonvarmistuspalvelun tarjoajilla* julkisia ja yksityisiä tahoja, jotka tarjoavat lennon- varmistuspalveluja yleiselle ilmaliikenteelle
9. *lentopaikan lentotiedotuspalvelulla* palvelua, jonka tarkoituksena on antaa valvomatto- malla lentopaikalla toimiville ilma-aluksille lentoturvallisuuden kannalta tarpeellisia tie- toja
10. *lentotiedotuspalvelulla* palvelua, jonka tarkoituksena on antaa lentojen turvallista ja tehokasta suorittamista varten hyödyllisiä neuvoja ja tietoja
11. *pätevyyden arvioinnilla* menettelyä, jossa lupakirjan, kelpuutuksen tai merkinnän haki- jalta tai haltijalta vaaditut tiedot ja taidot arvioidaan kokeiden ja käytännön työnäytteen tai jatkuvan arvioinnin avulla
12. *yksikön hyväksyntämerkinnällä* lupakirjaan merkittyä ja lupakirjan osan muodostavaa oikeutusta, jolla ilmoitetaan ICAO-paikkatunnus sekä sektorit ja/tai työpisteet, joissa lupakirjan haltija on pätevä työskentelemään
13. *yksikön koulutussuunnitelmalla* hyväksyttyä suunnitelmaa, jossa esitetään yksityiskoh- taisesti prosessit ja aika, jotka ovat tarpeen, jotta yksikön menettelyjä voidaan soveltaa paikalliseen alueeseen työpaikkakouluttajan valvonnassa
14. *yksikön pätevyyden ylläpitosuunnitelmalla* hyväksyttyä suunnitelmaa, jossa esitetään menetelmät, joilla yksikkö pitää yllä lupakirjan haltijoidensa pätevyyttä.

3 LUPAKIRJAN HAKEMINEN

3.1 Lupakirjojen sekä niihin liittyvien kelpuutusten ja/tai merkintöjen myöntämistä, voimassa- olon jatkamista ja uusimista koskevat hakemukset on toimitettava Liikenne- ja viestintä- virastolle tätä tarkoitusta varten julkaistulla lomakkeella. Yksikön hyväksyntämerkinnän

voimassaoloa voi jatkaa myös Liikenne- ja viestintäviraston tähän tehtävään erikseen valtuuttama pätevyyden arvioija ilman erillistä hakemusta.

3.2 Hakemukseen on liitettävä asiakirjat, jotka osoittavat hakijan pätevyyden toimia lennontiedottajana tässä ilmailumääräyksessä säädettyjen vaatimusten mukaisesti. Pätevyyden osoittavista asiakirjoista on ilmentävä hakijan tiedot, taidot, kokemus ja kielitaito.

4 LUPAKIRJAN HALTIJAN OIKEUDET

4.1 Lennontiedottajan lupakirjan haltija on oikeutettu antamaan lupakirjaansa merkittyjen kelpuutusten ja merkintöjen mukaista lentotiedotus- ja hälytyspalvelua sekä välittämään ilma-alusten selvityspyyntöjä ja lennonjohtoelimen reittiselvityksiä asianomaisten ilma-alusten ja ilmaliikennepalveluelinten välillä.

4.2 Lupakirjan mukaisia oikeuksia saa käyttää vain, kun vaadittavat kelpuutukset, merkinnät ja lääketieteellinen kelpoisuustodistus ovat voimassa.

4.3 Kohdan 6.1 b) mukaista FIS-kelpuutusta edellyttävää lentotiedotuspalvelua voi antaa myös lennonjohtajan lupakirjan haltija, jolla on lupakirjassaan kyseisessä yksikössä työskentelyyn oikeuttava voimassa oleva yksikön hyväksyntämerkintä.

5 LUPAKIRJAN MYÖNTÄMINEN

5.1 Lennontiedottajan lupakirja myönnetään hakijalle, joka täyttää seuraavat vaatimukset:

- a) hakijan on oltava vähintään 21-vuotias.
- b) hakijan on oltava suorittanut hyväksytysti Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymät pohjakoulutus ja yksikön koulutussuunnitelman mukainen koulutus sekä läpäissyt pätevyyden arviointi.
- c) hakijalla on oltava voimassa oleva lennonjohtajalta vaadittava lääketieteellinen kelpoisuustodistus.
- d) hakijan on oltava osoittanut riittävä kielitaito kohdassa 9 vahvistettujen vaatimusten mukaisesti.

5.2 Lupakirjan sekä siihen liittyvät kelpuutukset ja merkinnät myöntää Liikenne- ja viestintävirasto. Lupakirja on sen henkilön omaisuutta, jolle se on myönnetty ja joka allekirjoittaa sen.

6 KELPUUTUKSET

6.1 Lupakirjassa on oltava yksi tai useampi seuraavista kelpuutuksista, joilla ilmoitetaan palvelu, jota lupakirjan haltijalla on oikeus antaa:

- a) lentopaikan lentotiedotuspalvelu AFIS (Aerodrome Flight Information Service): kelpuutus osoittaa, että lupakirjan haltija on pätevä antamaan lentopaikan lentotiedotus- ja hälytyspalvelua vastuualueellaan sekä välittämään ilma-alusten selvityspyyntöjä ja lennonjohtoelimen reittiselvityksiä asianomaisten ilma-alusten ja ilmaliikennepalveluelinten välillä
- b) lentotiedotuspalvelu FIS (Flight Information Service): kelpuutus osoittaa, että lupakirjan haltija on pätevä antamaan lentotiedotus- ja hälytyspalvelua lentotiedotusalueella sekä välittämään ilma-alusten selvityspyyntöjä ja lennonjohtoelimen reittiselvityksiä asianomaisten ilma-alusten ja ilmaliikennepalveluelinten välillä.

6.2 Kelpuutus on voimassa edellyttäen, että siihen liittyvä yksikön hyväksyntämerkintä on voimassa.

6.3 Kelpuutuksen haltija, joka ei ole käyttänyt kyseisen kelpuutuksen mukaisia oikeuksia neljän viime vuoden aikana, saa aloittaa kyseistä kelpuutusta koskevan yksikkökohtaisen koulutuksen vasta sen jälkeen kun on asianmukaisesti arvioitu, täyttääkö hän edelleen kyseistä kelpuutusta koskevat edellytykset, ja kun hän on täyttänyt tästä arvioinnista mahdollisesti seuraavat koulutusvaatimukset.

7 YKSIKÖN HYVÄKSYNTÄMERKINTÄ

7.1 Yksikön hyväksyntämerkinnällä ilmoitetaan, että lupakirjan haltija on pätevä antamaan lentotiedotuspalvelua tietyssä ilmaliikennepalveluelimen vastuulla olevassa sektorissa tai työpisteessä.

7.2 Uusi yksikön hyväksyntämerkintä myönnetään hakijalle, joka on

- a) suorittanut hyväksytyn yksikön koulutussuunnitelman mukaisen koulutuksen
- b) läpäissyt haettuun yksikön hyväksyntämerkintään liittyvän pätevyyden arvioinnin.

7.3 Ensimmäisen myönnetyn yksikön hyväksyntämerkinnän sekä vanhentuneen yksikön hyväksyntämerkinnän uusinnan voimassaolon lasketaan alkavan hyväksytysti suoritettun pätevyyden arvioinnin suorituspäivämäärästä.

7.4 Yksikön hyväksyntämerkintä on voimassa hyväksytyssä yksikön pätevyyden ylläpitosuunnitelmassa määritellyn ajan. Tämä aika ei saa ylittää kolmea vuotta ja sen on oltava sidottu pätevyyden arviointien suoritustiheyteen.

7.5 Hyväksyntämerkinnän voimassaoloa jatketaan yksikön pätevyyden ylläpitosuunnitelmassa määritellyllä ajalla, jos lennonvarmistuspalvelun tarjoaja osoittaa, että lupakirjan haltija on

- a) käyttänyt lupakirjansa mukaisia oikeuksia vähintään tietyn tuntimäärän, joka ilmoitetaan hyväksytyssä yksikön pätevyyden ylläpitosuunnitelmassa jatkuvan kelpoisuuden ylläpitämiseksi asetetuissa vaatimuksissa
- b) osallistunut täydennyskoulutukseen yksikön pätevyyden ylläpitosuunnitelman vaatimusten mukaisesti
- c) läpäissyt asianmukaisen pätevyyden arvioinnin.

7.6 Pätevyyden arviointi on suoritettava yksikön hyväksyntämerkinnän voimassaolon päättämispäivää edeltävien kolmen kuukauden aikana. Tällöin yksikön hyväksyntämerkinnän voimassaolo lasketaan alkavaksi edellisen yksikön hyväksyntämerkinnän voimassaolon päättämispäivästä. Mikäli pätevyyden arviointi suoritetaan aiemmin kuin kolme kuukautta ennen yksikön hyväksyntämerkinnän voimassaolon päättämispäivää, lasketaan voimassaolo alkavaksi pätevyyden arvioinnin suorituspäivästä.

7.7 Vanhentuneen yksikön hyväksyntämerkinnän uusimista varten hakijan on hyväksytysti suoritettava yksikön koulutussuunnitelman mukainen koulutus ja läpäistävä asianmukainen pätevyyden arviointi.

7.8 Yksikön hyväksyntämerkinnän voimassaoloa jatkaa Liikenne- ja viestintävirasto tai Liikenne- ja viestintäviraston tähän tehtävään erikseen valtuuttama pätevyyden arvioija. Vanhentuneen merkinnän uusii Liikenne- ja viestintävirasto.

8 VÄLIAIKAINEN OIKEUS TOIMIA LENNONTIEDOTTAJAN LUPAKIRJAA EDELLYTTÄVISSÄ TEHTÄVISSÄ JA VÄLIAIKAINEN YKSIKÖN HYVÄKSYNTÄMERKINTÄ

8.1 Kun hakija on läpäissyt pätevyyden arvioinnin uuden lupakirjan tai yksikön hyväksyntämerkinnän myöntämistä varten, valtuutettu pätevyyden arvioija voi lupakirjahakemuksen käsittelyn ajaksi myöntää väliaikaisen oikeuden toimia lennontiedottajan lupakirjaa edellyttävissä tehtävissä tai väliaikaisen yksikön hyväksyntämerkinnän. Tämä edellyttää, että Liikenne- ja

viestintävirasto on hyväksynyt menettelytavat, joilla koulutusorganisaatio tai lennonvarmistuspalvelun tarjoaja varmistuu lennontiedottajan lupakirjan ja yksikön hyväksyntämerkinnän myöntämisen edellytysten täyttymisestä tämän määräyksen kohtien 5.1 ja/tai 7.1 mukaisesti.

8.2 Pätevyyden arvioija antaa Liikenne- ja viestintäviraston julkaisemalla lomakkeella todistuksen väliaikaisesta oikeudesta toimia lupakirjaa edellyttävissä tehtävissä. Todistuksesta on käytävä ilmi

- a) että kyseessä on väliaikainen oikeus toimia lennontiedottajan lupakirjaa edellyttävässä tehtävässä
- b) haltijan nimi ja henkilötunnus
- c) kelpuutus ja yksikkö, joita väliaikainen oikeus toimia lennontiedottajan lupakirjaa edellyttävässä tehtävässä koskee
- d) kielet, joissa todistuksen haltija on osoittanut kielitaitonsa vastaavan vähintään ilmailumääräyksen PEL M2-92 liitteessä 1 esitetyn arviointiasteikon toiminnallista tasoa 4
- e) väliaikaisen oikeuden voimassaoloaika, joksi voidaan merkitä enintään kaksi kuukautta pätevyyden arvioinnin suorituspäivämäärästä lukien.

8.3 Mikäli kyseessä on lupakirjan haltijalle uuteen yksikköön myönnettävä tai vanhentuneen yksikön hyväksyntämerkinnän uusimiseen liittyvä väliaikainen yksikön hyväksyntämerkintä, pätevyyden arvioija merkitsee lupakirjan kääntöpuolella olevaan taulukkoon väliaikaisen yksikön hyväksyntämerkinnän sekä kelpuutuksen, johon yksikön hyväksyntämerkintä liittyy. Väliaikaisen yksikön hyväksyntämerkinnän eteen on lisättävä sana TEMPO, ja sen voimassaoloajaksi voidaan merkitä enintään kaksi kuukautta pätevyyden arvioinnin suorituspäivämäärästä lukien.

8.4 Väliaikaisen oikeuden tai merkinnän voimassaoloa ei voida jatkaa eikä vanhentuneen väliaikaisen oikeuden tai merkinnän uusimiseksi voida myöntää uutta väliaikaista oikeutta tai merkintää.

8.5 Hakemus yksikön hyväksyntämerkinnän ja lennontiedottajan lupakirjan myöntämiseksi on toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle hyvissä ajoin ennen kuin väliaikainen oikeus toimia lennontiedottajan lupakirjaa edellyttävässä tehtävässä tai väliaikaisen yksikön hyväksyntämerkinnän voimassaolo päättyy.

9 KIELITAITOMERKINNÄT

9.1 Voidakseen käyttää lupakirjansa mukaisia oikeuksia lennontiedottajalla on oltava lupakirjassaan voimassa oleva kielitaitomerkintä englannin kielestä ja muista kielistä, joita lennonvarmistuspalvelun tarjoaja on ilmoittanut käytettävän ilmaliikennepalvelun antamiseen kyseisessä lentotiedotusyksikössä. Kielitaitomerkinnän hakijan on osoitettava, että hänen kielitaitonsa vastaa vähintään ilmailumääräyksen PEL M2-92 liitteessä 1 esitetyn arviointiasteikon toiminnallista tasoa 4.

9.2 Menettelyt kielitaitomerkinnän myöntämiseksi on kuvattu ilmailumääräyksessä PEL M2-92 "Rajoitettu radiopuhelimenhoitajan kelpuutus ja siihen liittyvät kielitaitovaatimukset".

10 TYÖPAIKKAKOULUTTAJAT

10.1 Työpaikkakouluttajalla on oikeus antaa työpaikkakoulutusta ja suorittaa valvontaa työpisteessä voimassa olevan yksikön hyväksyntämerkinnän mukaisesti.

10.2 Työpaikkakouluttajana lentotiedotusyksikössä, tai lennontiedottajan lupakirjaa edellyttävässä työpisteessä muussa ilmaliikennepalveluelimessä, voi toimia koulutusorganisaation tai lennonvarmistuspalvelun tarjoajan nimeämä lennontiedottaja tai lennonjohtaja

- a) jolla on lennontiedottajan lupakirja tai kelpoisuustodistus tai lennonjohtajan lupakirja ja voimassaoleva lääketieteellinen kelpoisuustodistus
- b) jolla on vähintään 1,5 vuoden viimeaikainen kokemus työskentelystä siinä lentotiedotusyksikössä tai työpisteessä, jossa koulutus annetaan. Työpaikkakouluttajaksi nimeämiseen vaadittavaksi kokonaiskokemukseksi voidaan 1,5 vuoden sijasta hyväksyä lyhyempi aika, mikäli se on välttämätöntä operatiivisen toiminnan jatkumisen kannalta tai muusta vastaavasta perustellusta syystä. Tällöin lennonvarmistuspalvelun tarjoajan on pystyttävä osoittamaan, ettei tarjottavan palvelun turvallisuuden taso alene.
- c) joka on suorittanut hyväksytysti asianmukaisen työpaikkakouluttajakurssin sekä läpäissyt siihen mahdollisesti liittyvän pätevyyden arvioinnin.

Huom. Työpaikkakouluttajien koulutuksen tulisi sisältää seuraavat aiheet: koulutukseen vaikuttavat inhimilliset tekijät, koulutettavan taustan, kokemuksen ja osaamisen tason arvioiminen, koulutuksen suunnittelu ja toteuttaminen, tehtävien havainnollistaminen ja koulutettavan ohjaaminen, koulutettavan valvonta ja oikea-aikainen puuttuminen virheisiin ja liikenteen hoitoon, koulutettavan suorituksen arvioiminen ja palautteen antaminen.

10.3 Työpaikkakouluttajien on pätevyytensä ylläpitämiseksi osallistuttava työpaikkakouluttajien kertauskoulutukseen vähintään kerran kolmessa vuodessa.

11 PÄTEVYYDEN ARVIOIJAT

11.1. Pätevyyden arvioijan valtuuttaminen

11.1.1 Pätevyyden arvioijan valtuutus voidaan myöntää hakijalle

- a) jolla on koulutus työpaikkakouluttajana toimimiseen
- b) joka on edeltäneiden 12 kuukauden aikana suorittanut Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän pätevyyden arvioijan koulutuksen ja
- c) jolla on vähintään kahden vuoden viimeaikainen kokemus työskentelystä kyseistä kelpuutusta vaativassa tehtävässä.

11.1.2 Pätevyyden arvioijan valtuutuksen antamista varten Liikenne- ja viestintävirastolle on esitettävä hakijan ja koulutusorganisaation tai lennonvarmistuspalvelun tarjoajan allekirjoittama hakemus sekä selvitys valtuutuksen antamiseksi asetettujen edellytysten täyttymisestä.

11.1.3 Valtuutus on voimassa kolme vuotta. Valtuutuksen voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kolmella vuodella tai vanhentunut valtuutus uusia mikäli hakija täyttää edelleen kohdan 11.1.1 c) vaatimukset ja mikäli hän on osallistunut pätevyyden arvioijan kertauskoulutukseen valtuutuksen voimassaoloaikana.

11.2 Pätevyyden arvioijan oikeudet

11.2.1 Yksikkökohtaiseen koulutukseen ja täydennyskoulutukseen liittyvän käytännön taitojen arvioinnin voi suorittaa ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston valtuuttama lennontiedottajan lupakirjan tai kelpoisuustodistuksen haltija, jolla on lupakirjassaan tai kelpoisuustodistuksessaan tarkastettavaan lentotiedotuspalveluun oikeuttava kelpuutus. FIS-kelpuutuksen osalta pätevyyden arvioijana voi toimia myös valtuutettu lennonjohtajan lupakirjan haltija, jolla on kyseisessä yksikössä työskentelyyn oikeuttava voimassa oleva yksikön hyväksyntämerkintä.

11.2.2 Valtuutetulla pätevyyden arvioijalla on oikeus toimia arvioijana lennontiedottajan lupakirjan myöntämistä, voimassaolon jatkamista ja uusimista varten suoritettavissa pätevyyden arvioinneissa, jatkaa yksikön hyväksyntämerkinnän voimassaoloa sekä myöntää väliaikainen oikeus toimia lennontiedottajan lupakirjaa edellyttävissä tehtävissä ja väliaikainen yksikön hyväksyntämerkintä.

12 PÄTEVYYDEN ARVIOINTI JA YKSIKÖN HYVÄKSYNTÄMERKINNÄN VOIMASSAOLON JATKAMINEN

12.1 Pätevyyden arviointiin on kuuluttava vähintään seuraavat osiot:

- a) arviointia edeltävä asiakirjojen tarkastus
- b) tietojen arviointi kirjallisten tai suullisten kokeiden avulla
- c) käytännön taitojen ja toimintatapojen sekä tiedon ja ymmärryksen käytännön soveltamisen arviointi vähintään yhden tunnin ajan kutakin yksikön hyväksyntämerkinnän muusta työpistettä kohden, jos ei käytetä jatkuvan arvioinnin järjestelmää, sekä arvioinnin täydentäminen tarvittaessa suullisilla kysymyksillä
- d) palautteenanto
- e) arviointiin liittyvien asiakirjojen täyttö.

12.2 Suorituksen arvioinnissa on käytettävä toista seuraavista arvosanoista:

- a) hyväksytty, jos arvioitava on saavuttanut tai ylläpitänyt vaaditun tieto-, taito- ja pätevyystason
- b) hylätty, jos
 - arvioitava ei osoittanut hyväksyttävää tietotasoa
 - suoritukseen liittyi määräysten tai ohjeiden vastaista toimintaa
 - arvioitava ei osoittanut hyväksyttävää liikennetilanteen hallintaa
 - arvioitava ei osoittanut hyväksyttävää laitteiden hallintaa
 - arvioijan tai vastaavan lennontiedottajan oli puututtava liikenteen hallintaan turvallisuuksista

12.3 Jos pätevyys arviointi suoritetaan sellaisessa yksikössä, jota varten arvioijalla ja arvioitavalla ei kummallakaan ole voimassa olevaa yksikön hyväksyntämerkintää, arvioinnissa on oltava lisäksi läsnä työpaikkakouluttaja, joka toimii vastaavana lennontiedottajana.

12.4 Pätevyyden arviointia ei saa suorittaa arvioija, joka on antanut arvioitavalle enemmän kuin puolet kyseiseen merkintään vaadittavasta koulutuksesta.

12.5 Koulutusorganisaation on toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle allekirjoitettu pätevyys arviointilausunto joko paperiversiona tai skannattuna tiedostona. Pätevyyden arviointilausunnosta on käytävä ilmi pätevyys arvioinnin tarkoitus ja tulos, arvioinnin suorittaneen pätevyys arvioijan nimi ja arvioinnin suorituspäivämäärä. Mikäli kysymyksessä on yksikön hyväksyntämerkinnän voimassaolon jatkamiseksi suoritettu pätevyys arviointi, on lausuntolomakkeesta käytävä ilmi myös mihin päivämäärään asti yksikön hyväksyntämerkinnän voimassaoloa on jatkettu. Lausunto on toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle myös silloin, kun pätevyys arviointi on hylätty.

12.6 Yksikön hyväksyntämerkintöjen voimassaoloa jatkettaessa pätevyys arvioijan on tehtävä lupakirjan kääntöpuolelle seuraavat merkinnät:

- kyseessä oleva kelpuutus ja yksikön hyväksyntämerkintä
- pätevyys arvioinnin suorituspäivä
- voimassaolon päättymispäivä
- pätevyys arvioijan valtuutuksen numero
- allekirjoitus.

13 LÄÄKETIETEELLINEN KELPOISUUSTODISTUS

13.1 Lennontiedottajalla sekä lennontiedottajaoppilaalla, joka suorittaa yksikkökohtaista koulutusta, on oltava voimassa oleva lennonjohtajalta vaadittava lääketieteellinen kelpoisuustodistus.

Huom. Euroopan komissio asettaa lennonjohtajien lääketieteellistä kelpoisuustodistusta koskevat vaatimukset. Tämän määräyksen julkaisuhetkellä on voimassa komission asetus (EU) 2015/340.

13.2 Ensimmäinen tarkastus lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämistä varten on tehtävä Liikenne- ja viestintäviraston valtuuttamassa ilmailulääketieteen keskuksessa. Ensimmäisen lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntää Liikenne- ja viestintäviraston liikenne-lääketiedeyksikkö. Lääketieteellisten kelpoisuustodistusten voimassaolon jatkamista ja uudesta koskevat tarkastukset tekee Liikenne- ja viestintäviraston valtuuttama ilmailulääkäri tai ilmailulääketieteen keskus, jotka voivat myöntää todistuksen.

13.3 Ilmailulääkärin on ilmoitettava Liikenne- ja viestintäviraston liikennelääketiedeyksikölle kaikista tapauksista, joissa jonkin vaatimuksen täyttymisestä on epäselvyyttä. Tällöin liikenne-lääketiedeyksikkö voi päättää lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämisestä tai hakemuksen hylkäämisestä.

14 KOULUTUSORGANISAATIO

Lennontiedottajan pohjakoulutuksen, yksikkökohtaisen koulutuksen, täydennyskoulutuksen ja pätevyyden arvioijien koulutuksen tarjoamiseen vaaditaan Liikenne- ja viestintäviraston myöntämä toimilupa.

14.1 Toimilupahakemus osoitetaan Liikenne- ja viestintävirastolle.

Toimiluvan hakijalla on oltava:

- a) tehokas hallintorakenne ja riittävä henkilöstö, jolla on tarvittava ammattipätevyys ja riittävästi kokemusta koulutuksen tarjoamiseksi tämän määräyksen vaatimusten mukaisesti
- b) koko organisaatiossa selkeästi määritellyt vastuut, mukaan luettuna ylimmän johdon välitön vastuu turvallisuudesta
- c) käytettävissään tarvittavat välineet, laitteet ja tilat, jotka soveltuvat kyseisen koulutuksen tarjoamiseen
- d) menetelmät, joita organisaatio käyttää kurssien sekä tarvittaessa yksikön koulutus-suunnitelmien ja pätevyyden ylläpitosuunnitelmien sisällön, järjestelyjen ja keston määrittämiseen. Tässä yhteydessä on esitettävä myös tapa, jolla tarkastukset tai arvioinnit järjestetään.
- e) laadunhallintajärjestelmä, jolla valvotaan niiden järjestelmien ja menettelyjen noudattamista ja riittävyyttä, joilla varmistetaan, että tarjottavat koulutuspalvelut täyttävät tämän määräyksen vaatimukset. Laadunhallintajärjestelmä ei ole pakollinen, mikäli koulutusorganisaatio tarjoaa ainoastaan lennontiedottajien yksikkökohtaista koulutusta ja/tai täydennyskoulutusta.
- f) arkistointijärjestelmä, joka mahdollistaa asianmukaisten toimintojen riittävän tallennuksen ja jäljittämisen
- g) osoitus siitä, että käytettävissä on riittävä rahoitus koulutuksen toteuttamiseksi tämän määräyksen vaatimusten mukaisesti.

Toimilupahakemuksesta on lisäksi ilmentävä:

- a) toimiluvan hakijan nimi, kotipaikka ja osoite
- b) koulutuksen laji, jota varten lupaa haetaan
- c) koulutusohjelmat ja/tai -suunnitelmat
- d) paikka, jossa koulutus pääasiassa annetaan ja/tai luettelo niistä lentoasemista ja lennonvarmistuskeskuksista, joiden ilmaliikennepalveluelimissä koulutus annetaan.

Jos toimiluvan hakijana on oikeushenkilö, hakemukseen on liitettävä yhtiöjärjestys tai vastaava sekä ote kauppa- tai muusta vastaavasta rekisteristä. Hakemuksen allekirjoittajalla on oltava hakijan nimenkirjoitusoikeus.

14.2 Toimilupa voidaan myöntää erikseen kutakin määritelmän 6 mukaista koulutuksen lajia varten tai muiden lennonvarmistuspalveluiden yhteydessä, jolloin koulutuksen laji ja lennonvarmistuspalvelun laji hyväksytään palvelukokonaisuutena. Koulutusorganisaatiolle asetetut vaatimukset täyttävän lennonvarmistuspalvelun tarjoajan hyväksyntä koulutustoimintaan voidaan myös antaa erillisenä lennonvarmistuspalvelun toimiluvan kansallisena liitteenä.

14.3 Koulutusorganisaation, jolla on toimilupa lennonjohtajakoulutuksen tarjoamiseen, katsotaan täyttävän tämän määräyksen kohtien 13.1 b)-g) mukaiset vaatimukset. Toimilupa voidaan tässä tapauksessa myöntää joko erillisenä lennontiedottajakoulutuksen toimilupana tai lennonjohtajien koulutusorganisaatiolle myönnetyn toimiluvan kansallisena liitteenä. Toimiluvan hakijalta voidaan vaatia lisäselvityksiä lennontiedottajakoulutuksen osalta.

14.4 Jos mikä tahansa seikka, joka on ollut toimiluvan myöntämisen edellytyksenä, muuttuu luvan voimassaoloaikana, muutoksille on saatava Liikenne- ja viestintäviraston hyväksyntä ennen niiden käyttöönottoa.

14.5 Koulutusorganisaatiolla on oikeus päättää koulutusohjelmien sekä yksikön koulutussuunnitelmien ja yksikön pätevyyden ylläpitosuunnitelmien vähäisistä muutoksista ilman Liikenne- ja viestintävirastolta haettua erillistä hyväksyntää. Muutoksista on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle ennen muutosten käyttöönottoa.

15 KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

15.1 Toimiluvassa tarkoitettua koulutusta saa antaa vain tämän määräyksen vaatimukset täyttävä teoriaopettaja, simulaattoriopettaja tai työpaikkakouluttaja sekä opettajaharjoittelija vaatimukset täyttävän opettajan valvomana.

15.2 Teoriaopettajana voi toimia kyseisen erikoisalan asiantuntija, joka kokemuksensa, tietojensa, taitojensa ja kelpoisuutensa puolesta on pätevä toimimaan opettajana.

15.3 Simulaattoriopettajana voi toimia lennontiedottaja, jolla on todistus suoritetusta työpaikkakouluttajakurssista tai vastaavasta kouluttajakoulutuksesta ja jolla on kolmen viime vuoden aikana ollut voimassa suomalainen lennontiedottajan lupakirja tai kelpoisuustodistus ja annettavaa koulutusta vastaava kelpuutus tai jolla on kokemusta toimimisesta simulaattoriopettajana vastaavissa tehtävissä kolmen viime vuoden ajalta. Viimeaikaista kokemusta koskevasta vaatimuksesta voidaan poiketa, mikäli koulutusorganisaatio varmistuu vastaavien tietojen ja taitojen säilymisestä muulla tavoin.

15.4 Simulaattoriopettajana voi toimia myös kohdan 14.3 ehdot täyttävä lennonjohtajan lupakirjan haltija, mikäli hän on hyvin perehtynyt annettavaa koulutusta vastaavaan ilmaliikennepalveluun.

15.5 Yksikkökohtaiseen koulutukseen osallistuvalla lennontiedottajaoppilaalla on oltava voimassaoleva lääketieteellinen kelpoisuustodistus, todistus hyväksytysti suoritetusta pohjakoulutuksesta lennontiedottajan lupakirjaa varten ja todistus vähintään tasolla 4 läpäistystä kielitaitokokeesta englannin kielessä ja muissa kielissä, joita lennonvarmistuspalvelun tarjoaja on ilmoittanut käytettävän ilmaliikennepalvelun antamiseen kyseisessä lentotiedotusyksikössä, tai lennonjohtajaoppilaan tai lennonjohtajan lupakirja.

15.6 Pohjakoulutuksen (perus- ja kelpuutuskoulutus) ja pätevyyden arvioijien koulutuksen hyväksytystä suorittamisesta toimiluvan haltijan on annettava oppilaalle todistus, josta ilmenee

koulutuksen laji sekä pidettyjen oppituntien ja simulaattorikoulutuksen määrä. Todistuksesta on ilmentävä kurssin kesto-aika (koulutuksen alkamis- ja päättymispäivämäärät), ja siihen on sisällyttävä toimiluvan haltijan vakuutus siitä, että oppilas on saavuttanut lupakirjaa, kelpuutusta tai valtuutusta vastaavat tiedot ja taidot.

15.7 Koulutusorganisaation on säilytettävä koulutukseen liittyvät asiakirjat vähintään viiden vuoden ajan asiakirjan päiväyksestä lukien.

16 KOULUTUKSEN SISÄLTÖ

16.1 Pohjakoulutus ja koulutusohjelma

Lennontiedottajan pohjakoulutuksella on saavutettava taidot, jotka helpottavat siirtymistä yksikkökohtaiseen koulutukseen. Pohjakoulutukseen on sisällyttävä sekä teoriaa että käytäntöä, myös simulaatioita, ja sen kesto on määriteltävä hyväksytyissä koulutusohjelmissa. Pohjakoulutukseen on sisällyttävä seuraavat aiheet: ilmailun säädökset, ilmaliikenteen hallinta, mukaan luettuna siviili- ja sotilasilmailun yhteistyömenetelmät, sääoppi, lentosuunnistus, ilma-alukset ja lennonteoriat, lennontiedottajan ja lentäjän välinen yhteistoiminta, inhimilliset tekijät, laitteet ja järjestelmät, ammatillinen toimintaympäristö, turvallisuus ja turvallisuuskulttuuri, turvallisuuden hallintajärjestelmät, poikkeavat tilanteet ja hätätilanteet, lentokentät, järjestelmien toimintahäiriöt ja kielitaito, mukaan luettuna radiopuhelinfraseologia. Pohjakoulutus voidaan jakaa peruskoulutukseen ja kelpuutuskoulutukseen. Kokelaan tiedot ja taidot pohjakoulutuksen jälkeen on arvioitava asianmukaisilla kokeilla ja tarkastuksilla tai jatkuvan arvioinnin järjestelmää käyttäen.

16.2 Yksikkökohtainen koulutus ja yksikön koulutussuunnitelma

16.2.1 Koulutusorganisaation tai lennonvarmistuspalvelun tarjoajan on laadittava lennontiedottajien yksikkökohtaista koulutusta varten yksikön koulutussuunnitelma, jossa on määriteltävä koulutuksen tavoitteet, sisältö ja kesto sekä esitettävä paikallinen koulutusorganisaatio. Yksikön koulutussuunnitelmalle on haettava Liikenne- ja viestintäviraston hyväksyntä. Koulutuksen tarjoajan on varmistettava, että lennontiedottajaoppilas tai -harjoittelija valmistellaan riittävästi työpaikkakoulutukseen työpaikkakoulutusta edeltävän siirtymäkoulutuksen avulla. Ensimmäistä lupakirjaa varten annettavan koulutuksen kesto ei saa olla lyhyempi kuin kaksi kukaudesta. Yksikkökohtaiseen koulutukseen on sisällyttävä riittävästi turvallisuutta, turvatoimia ja kriisitilanteiden hallintaa koskevaa koulutusta.

16.2.2 Yksikkökohtainen koulutus voi sisältää niitä pohjakoulutuksen osioita, joissa otetaan huomioon lennontiedottajien kelpuutuskoulutus sellaisten henkilöiden osalta, jotka lennontiedottajakoulutuksen sijasta ovat suorittaneet lennonjohtajan pohjakoulutuksen.

16.2.3 Yksikkökohtaisen koulutuksen jälkeen koulutettavan tiedot ja taidot on arvioitava asianmukaisella pätevyyden arvioinnilla tai kokeiden ja jatkuvan arvioinnin järjestelmää käyttäen. Koulutussuunnitelmaan on sisällyttävä kuvaus arviointimenetelmästä.

16.3 Täydennyskoulutus ja yksikön pätevyyden ylläpitosuunnitelma

16.3.1 Lennontiedottajan lupakirjan, kelpuutusten ja merkintöjen voimassa pitämiseksi on annettava täydennyskoulutusta, joka koostuu koulutuksesta lennontiedottajien taitojen säilyttämiseksi sekä kertauskursseista, hätätilannekoulutuksesta ja tarvittaessa kielikoulutuksesta. Tätä tarkoitusta varten koulutusorganisaation tai lennonvarmistuspalvelun tarjoajan on laadittava yksikön pätevyyden ylläpitosuunnitelmat, joiden on oltava Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymät.

16.3.2 Pätevyyden ylläpitosuunnitelmassa on määriteltävä yksikön hyväksyntämerkinnän voimassaoloaika. Voimassaoloaika määritettäessä on otettava huomioon mm. yksikön toimintaympäristö, liikenteen määrä ja mahdolliset kausittaiset vaihtelut. Voimassaolon jatkaminen edellyttää aina pätevyyden arviointia ja voimassaoloajan on siten oltava sidottu pätevyyden arviointien suoritusetiheyteen. Voimassaoloajan pidentäminen edellyttää asianmukaista turvallisuustarkastelua.

16.3.3 Pätevyyden ylläpitosuunnitelmassa on esitettävä yleinen suunnitelma täydennyskoulutuksen järjestämiseksi sekä lennontiedottajilta vaadittavan täydennyskoulutuksen laatu, määrä ja kesto. Koulutustapahtumien yksityiskohtaiseen sisältöön ja mahdolliseen kielikoulutukseen ei vaadita Liikenne- ja viestintäviraston hyväksyntää. Täydennyskoulutuksessa lennontiedottajille on annettava riittävästi turvallisuutta, turvatoimia ja kriisitilanteiden hallintaa koskevaa koulutusta.

16.3.4 Pätevyyden ylläpitosuunnitelmiin on kuuluttava jatkuvan kelpoisuuden ylläpitämiseksi asetetut vaatimukset, joiden mukaan lennontiedottajan on työskenneltävä kyseisen kelpuutuksen mukaisessa tehtävässä tietyn ajanjakson kuluessa tietty vähimmäismäärä. Pätevyyden ylläpitosuunnitelmista on ilmettävä, kuinka lennontiedottajan operatiivinen pätevyys varmistetaan hänen oltuaan pitkään poissa työtehtävistä, mikäli jatkuvan kelpoisuuden ylläpitämiseksi asetetut vaatimukset eivät täyty tai mikäli lennontiedottajaa ei enää muutoin pidetä pätevänä antamaan kelpuutustensa mukaista ilmailiikennepalvelua.

16.3.5 Kuvaus pätevyyden arviointimenettelystä on sisällytettävä yksikön pätevyyden ylläpitosuunnitelmaan.

16.4 Pätevyyden arvioijien koulutus

16.4.1 Pätevyyden arvioijien koulutukseen on sisällyttävä seuraavat aiheet: lennontiedottajan lupakirjaa ja koulutusta koskevat säädökset, inhimilliset tekijät pätevyyden arvioinnissa, pätevyyden arvioinnin suorittaminen käytännössä ja arvioinnin täydentäminen suullisilla kysymyksillä sekä palautteen antaminen arvioinnin jälkeen.

16.4.2 Koulutukseen on sisällyttävä perehtyminen lausuntolomakkeiden laatimiseen ja yksikön hyväksyntämerkintöjen voimassaolon jatkamista koskevien merkintöjen tekemiseen lennontiedottajan lupakirjaan. Lisäksi koulutukseen on kuuluttava perehtyminen menettelyihin, joilla myönnetään väliaikainen oikeus toimia lennontiedottajan lupakirjaa edellyttävissä tehtävissä tai väliaikainen yksikön hyväksyntämerkintä.

Huom. Pätevyyden arvioijille annettava kertauskoulutus olisi suunniteltava siten, että sillä varmistetaan arviointiin tarvittavien tietojen ja taitojen säilyminen sekä voimassaolevien säännösten tuntemus.

17 POIKKEUKSET

17.1 Jos yksikön toiminta ei ole jatkuvaa tai kun kyseessä on yksikössä uusi lentotiedotuspalvelun muoto, Liikenne- ja viestintävirasto voi hakemuksen perusteella myöntää poikkeuksia kohdissa 10.1, 11.1.1 c) ja 11.2.1 esitetystä vaatimuksista, jotka koskevat työpaikkakouluttajien voimassaolevaa yksikön hyväksyntämerkintää ja pätevyyden arvioijien tarkastettavaan lentotiedotuspalveluun oikeuttavaa kelpuutusta ja viimeaikaista kokemusta.

17.2 Kohdan 12.3 vaatimuksesta, jonka mukaan pätevyyden arvioinnissa vastaavana lennon-tiedottajana toimivan henkilön on oltava työpaikkakouluttaja, voidaan poiketa, mikäli vaatimukset täyttävää työpaikkakouluttajaa ei ole saatavilla ja mikäli vastaavana lennontiedottajana toimiva henkilö on antanut tähän suostumuksensa.

17.3 Ajanjaksolla 9.4.- 31.12.2020 Liikenne- ja viestintävirasto voi poikkeustilanteen vuoksi myöntää poikkeuksia seuraavassa luetelluista tämän määräyksen kohdista, jos virasto katsoo, että vastaava turvallisuustaso ja vastaavat lupakirjan, kelpoisuustodistuksen, kelpuutuksen tai merkinnän haltijan tiedot ja taidot voidaan muulla tavoin varmistaa:

- a) kohdat 7.4, 7.5, 7.6 ja 16.3.2 yksikön hyväksyntämerkintöjen voimassaolosta ja niihin liittyvistä jatkuvan kelpoisuuden ylläpitovaatimuksista;
- b) kohta 9 kielitaitomerkinnöistä;
- c) kohta 13 lääketieteellisistä kelpoisuustodistuksista.

Poikkeus voidaan myöntää välttämättömistä syistä, ja se voi olla voimassa vain niin kauan kuin on ehdottoman tarpeellista.

Kirsi Karlamaa
pääjohtaja

Jarkko Saarimäki
ylijohtaja